	A.X.Xudoyberdiyev - TDSHU, "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi
9.	**Taqrizchilar:** I.M. Shamsiyeva - TDSHU, "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasi dotsenti, tarix fanlari nomzodi Urakov D.J. – O'zMU "Jahon tarixi" kafedrasi mudiri, tarix fanlari nomzodi, dotsent (turdosh OTM).

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

G.Sh. Rixsiyeva

2020 yil "___" ______

"KELISHILDI"
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

2020 yil "29" 08

Ro'yxatga olindi: № BD 5120300
2020 yil "28" 08

SHARQSHUNOSLIKKA KIRISH

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	120000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	5120300 - Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha)

Toshkent – 2020

	Qo'shimcha adabiyotlar 4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. – T.: "O'zbekiston", 2017.- 104 b. 5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016.- 56 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. 8. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век. Ч. 2. – Москва, ВЛАДОС, 2001. 9. Ўзбекистон шарқшунослари библиографияси. – Т.: "Фан ва технология", 2011, 504 б. 10. Низомиддинов Н.Ғ. Жанубий, жануби-шарқий ва шарқий осиё халқлари қадимги тарихи, диний эътиқоди, маданияти (хрестоматия). 2010. **Axborot manbalari** 11. www.history.ru 12. www.natura.com 13. www.archaelogy.ru 14. www.archaelogy.com
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil "29" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "29" 08 dagi 452 - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** Sh.Ikromov - TDSHU, "Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrasi o'qituvchisi

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Sharqshunoslikka kirish fanining maqsad va vazifalari, dunyo mamlakatlari ijtimoiy-iqtisodiy, moddiy va ma'naviy madaniyatining xususiyatlari va ularning taraqqiyot bosqichlari, ulardan ilmiy maqsadlarda foydalanish haqida **tasavvur va bilimga ega bo'lishi**;
- talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik, xolislik asosida o'rganishi, internet ma'lumotlarini, dunyo sharqshunosligiga oid manbalarni mustaqil tadqiq qilish va o'rganish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi***;
- dunyo mamlakatlarining sharqshunoslik faniga oid ilmiy adabiyotlarini tavsiflash, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materiallaridan foydalanish va amaliyotda qo'llash ***malakalariga ega bo'lishi*** kerak.

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlar qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5. **VII. Kreditlarni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

6. **VIII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlari hamda axborot manbalari**

Asosiy adabiyotlar

1. Турсунова С.М. Восток и Запад – структурный анализ и пути взаимодействия. – Т.: ТашГИВ, 2009 с - 128.
2. Васильев Л.С. История Востока. 2 т. М. – Высш. шк., 2001.
3. Е. И. Зеленева, В. Б. Касевича. Введение в востоковедение. Санкт-Петербург 2010. С – 569.

Fan/modul kodi		**O'quv yili**	**Semestr**	**ECTS - Kreditlar**	
USK122		2020-2021	1	2	
Fan/modul turi		**Ta'lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**	
Majburiy		O'zbek/rus		2	
1.	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**		**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Sharqshunoslikka kirish	30		30	60

2. **I. Fanning mazmuni**

Fanni o'qitishdan maqsad – Sharqqa oid ilmiy bilimlarning yangi paradigmasining strategik maqsadi va vazifalari va Afro-Osiyo mintaqasi mamlakatlari va xalqlarini dunyo taraqqiyotiga ta'sirini o'rganish orqali insoniyatning yashashi uchun zarur bo'lgan dunyoning yangi gumanitar ilmiy surati haqida tushunchalar berish. Sharqiy-G'arbiy dixotomiyaning ilmiy va gumanitar asoslanishini izohlashni o'rgatish. Sharq xalqlari taraqqiyoti xususiyatlarining tizimli tahlili orqali talabalarda xolisona ilmiy dunyo qarashni, ko'nikma va malaka hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga sharq xalqlari tarixining turli davlardagi taraqqiyot xususiyatlarini o'rgatish. Sharq jamiyatlarining o'ziga xos xususiyatlari, madaniyati va milliy o'ziga xosligini farqlash ko'nikmalarini shakllantirish. Sharq davlatlari taraqqiyotining xozirgi bosqichini tahlil qilish va baholash mezonlarini o'ragatish kabi maqsadlarni ko'zlaydi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Sharqshunoslik ilmiy bilim sifatida

Sharqshunoslik tushunchasi. Sharq haqidagi ilmiy bilimlarning shakllanishi va rivojlanish bosqichlari. Sharqshunoslik kompleks fan sifatida. Sharqshunoslik faning predmeti, tadqiqot obe'kti va usullari. Sharqshunoslikning asosiy sohalari.

Yevropa sharqshunoslik maktablari. Amaliy va akademik sharqshunoslik. Zamonaviy gumanitar fanlar va sharqshunoslik. Sharqshunoslik fanida innovasion g'oyalarning qo'llanilishi.

2-mavzu. Jahon tarixida sharq mamlakatlarining o‘rni va ahamiyati

Sharq sivilizasiyalari. Dunyo tarixiy taraqqiyotiga sharq sivilizasiyalarining ta'siri. Sharqda ilk davlatchilikning vujudga kelishi va uning insoniyat taraqqiyotiga ta'siri. Sharqning mashhur sulolalari. O‘rta asrlarda sharq madaniyati. Sharqda mustamlakachilik. Sharq davlatlarida milliy ozodlik harkatlari.

3-mavzu. Sharq dunyo dinlarining markazi sifatida

Sharqda ilk diniy tasavvurlarning shakllanishi. Sharq va dunyo dinlari. Sharq: din, jamiyat va davlat. Xristianlik. Islom dini va uning insoniyat taraqqiyotidagi o‘rni. Yahudiylik eng qadimgi yakkaxudolik dini sifatida. Hindiulik dini. Buddaviylik va va Uzoq Sharqdagi diniy ta'limotlar. Zardushtiylik.

4-mavzu. Sharqning asosiy mintaqalari va ularning rivojlanish xususiyatlari

Mintaqalashtirish tushunchasi. Mintaqalashtirishning tadqiqot obe'kti va usullari. Mintaqalashtirishning turlari. Sharqning asosiy mintaqalari: Yaqin Sharq, O‘rta Sharq, Uzoq Sharq, Janubiy va Janubiy Sharqiy Osiyo, O‘rta Osiyo va Janubiy Kavkaz. Sharq mintaqalarining etnik, madaniy va siyosiy hususiyatlari. Sharq mintaqalarining xalqaro munosabatlar t izimidagi o‘rni va imkoniyatlari.

5-mavzu. Sharqshunoslik va antropologiya

Sharq xalqlari etnografiyasi va etnologiyasi. Sharq xalqlarining asosiy etnik guruhlari. Sharq xalqlari madaniyati va sanati. Sharq xalqlari etnopsexologiyasi. Sharq xalqlarining o‘ziga xos etnik belgilari; rituallar, an'analar va qadriyatlar. Sharqda jamiyat modernizasiyasi. Ommaviy madaniyat va sharq xalqlari milliy o‘ziga xosligi.

6-mavzu. O‘zbek sharqshunosligi: kecha va bugun

O‘zbekistonda sharqqa oid ilk bilimlarning shakllanishi. O‘zbekistonda sharqshunoslik maktabining vujudga kelishi. Klassik o‘zbek sharqshunoslik maktabi. Hozirgi bosqichda o‘zbek sharqshunosligi. O‘zbekistonda sharqshunoslik ilmiy markazlari. O‘zbek sharqshunoslari va ularning dunyo sharqshunosligi rivojlanishidagi ulushi. Toshkent davlat universiteti tarixi.

7-mavzu. Sharqshunoslikning zamonaviy muammolari va yangi tendentsiyalari.

Orientalizm va sharqshunoslikning yangi tadqiqot obe'ktlari. Sharqda sharqshunoslik ilmiyning rivojalanishi. Milliy sharqshunoslik maktablari. Sharq mamlakatlarining eng yangi tarixi va rivojlanish muammolarini tahlil qilish. Sharqshunoslikda tizimli yondoshuv, geosiyosiy va geostrategik tahlil.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Sharqshunoslik ilmiy bilim sifatida.
2. Jahon tarixida sharq mamlakatlarining o‘rni va ahamiyati.
3. Sharq dunyo dinlarining markazi sifatida.
4. Sharqning asosiy mintaqalari (Uzoq Sharq, Janubiy va Janubiy sharqiy Osiyo montaqasi).
5. Sharqning asosiy mintaqalari (Yaqin va O‘rta Sharq mintaqasi).
6. Sharqshunoslik va antropologiya.
7. O‘zbek sharqshunosligi: kecha va bugun.
8. Sharqshunoslikning zamonaviy muammolari va yangi tendensiyalari.

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Dunyo sharqshunosligining yetakchi maktablari.
2. O‘zbekistonda arabshunoslik faninig rivojlanishi.
3. O‘zbek xitoyshunosligi.
4. O‘zbekistonda Hindiston tarixi va madaniyatini ilmiy tadqiq qilish maktabi.
5. O‘zbekistonda Eron va Afg’onistonni ilmiy o‘raganish natijalar va muammolar.
6. Саид Э. Ориентализм asarini o‘qish va tahlil qilish.
7. Sharqshunoslik fanining dolzarb masalalari.
8. Sharqda mojaro va inqirozlar.
9. Sharq davlatlari xalqro munosabatlar tizimida.
10. O‘z R FA Sharqshunoslik institutining faoliyati tarixi.